

Dosarul nr. 3ra-69/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi)

DECIZIE

15 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Ion Botnariuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei
anticipate pentru limita de vârstă,

împotriva deciziei din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva
hotărârii din 22 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă:

La 18 august 2018 Ion Botnariuc a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului
administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei anticipate pentru
limita de vârstă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin decizia nr. 3202 din 26 iunie
2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani, i s-a refuzat în stabilirea
pensiei anticipate pentru limita de vârstă, motiv pentru care a contestat decizia dată
cu cerere prealabilă, care însă a fost respinsă prin scrisoarea nr. B-1191/17 din 24
iulie 2017.

Reclamantul a considerat ca fiind ilegal refuzul pârâtului, în contextul în care
întrunește condițiile instituite de lege pentru stabilirea pensiei anticipate.

A menționat că pârâtul nu a ținut cont de perioada în care a activat în cadrul
organelor afacerilor interne de la 27 ianuarie 1978 până la 7 octombrie 1994,
conform carnetului de muncă.

Astfel, a susținut că la stabilirea pensiei, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a luat în calcul prevederile art. 41, 15¹, 5 alin. (2) lit. a), 15 alin. (4) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 26 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

A solicitat anularea deciziei nr. 3202 din 26 iunie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani prin care i-a fost refuzat în stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, anularea refuzului nr. B-1191/17 din 24 iulie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea pârâtului să stabilească, să calculeze și să-i achite pensia anticipată pentru limita de vârstă, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată. A fost anulată decizia nr. 3202 din 26 iunie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani privind refuzul stabilirii pensiei anticipate pentru limită de vârstă. A fost anulată decizia nr. B-1191/17 din 24 iulie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să achite lui Ion Botnariuc pensia anticipată pentru limita de vârstă. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ion Botnariuc suma de 3000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretenția cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 29 ianuarie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 22 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 22 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 5 noiembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A declarat că instanța de apel nu a stabilit cu certitudine statutul juridic al perioadei de activitate a intimatului și la care categorie de pensie aceasta poate fi inclusă.

A relevat că prin refuzul în stabilirea pensiei anticipate, intimatului nu i se încalcă niciun drept, deoarece vechimea în muncă a acestuia, are caracterul unui stagiu de cotizare necontributiv, pe care instanța de apel l-a recalificat neîntemeiat.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În temeiul art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar în conformitate cu art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 septembrie 2019, dar date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent, la dosar lipsesc.

Astfel, recursul depus la 5 noiembrie 2019, este în termen.

Prin referința din 6 decembrie 2019, Ion Botnariuc reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a solicitat declararea recursului ca inadmisibil sau respingerea acestuia.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursului, l-a numit pentru judecare în completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite o nouă decizie, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În conformitate cu prevederile art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, reține că prezentul litigiu este guvernat de prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), precum și ale Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Astfel, în conformitate cu art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o

autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

În conformitate cu art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Conform art. 16 alin. (1) din aceeași lege, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

În corespundere cu art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Prin prisma art. 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Din materialele dosarului rezultă că, înaintând prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ion Botnariuc a solicitat anularea deciziei nr. 3202 din 26 iunie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani prin care i-a fost refuzat în stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, anularea refuzului nr. B-1191/17 din 24 iulie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să-i achite pensia anticipată pentru limita de vârstă, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse.

Concluziile primei instanțe au fost apreciate ca fiind juste și de către instanța de apel, care a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, având în vedere că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat nu a inclus în stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei anticipate pentru limită de vârstă, perioada în care intimatul Ion Botnariuc a activat în cadrul organelor afacerilor interne, fapt ce în opinia instanței de apel denotă caracterul ilicit al actului administrativ contestat.

Instanța de apel a conchis că prima instanță a dat o apreciere obiectivă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural, iar în consecință soluția de admitere a acțiunii este justă, fiind rezultată din aprecierea probelor cercetate în cadrul procesului de judecată în coraport cu normele de drept ce guvernează raportul juridic litigios.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel și a primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii ca fiind rezultată din aplicarea și interpretarea eronată a normele de drept material, motiv din care actele judecătorești de dispoziție nu pot fi menținute.

În susținerea poziției enunțate, instanța de recurs menționează prevederile art.1 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, care reglementează că prezenta lege stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, dreptul la pensie îl are persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege.

După cum denotă materialul probator al cauzei, la 3 aprilie 2017 Ion Botnariuc s-a adresat cu o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Râșcani, mun. Chișinău privind stabilirea anticipată a pensiei pentru limita de vârstă.

Prin decizia nr. 3202 din 26 iunie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani, mun. Chișinău solicitările înaintate de Ion Botnariuc au fost respinse.

Ca urmare, la 29 iunie 2017 Ion Botnariuc a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 3202 din 26 iunie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani și stabilirea pensiei solicitate.

Prin răspunsul nr. B-1191/17 din 24 iulie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale s-a refuzat în admiterea cererii prelabile, pe motiv că actele prezentate de către Ion Botnariuc nu confirmă stagiul de cotizare de 33 ani și că perioada de activitate a acestuia în cadrul organelor afacerilor interne, potrivit legii de pensionare, se consideră stagiul de cotizare ca perioadă necontributivă ce nu este pasibilă la includerea calculării pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale în stabilirea pensiei intimatului, este unul întemeiat din considerentele ce succed.

Astfel, conform art.15¹ alin. (1) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 (abrogat prin Legea nr.317 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 5 ianuarie 2018), asiguratul care a realizat stagiul complet de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1) poate solicita stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și femei.

Conform alin. (2) din același articol, la calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru limită de vârstă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art. 5 alin. (2) și art. 50 alin.(1) lit.d) și e).

Potrivit art. 42 alin. (1) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, stagiul complet de cotizare pentru bărbați până la 1 iulie 2017, constituia 33 ani.

Articolul 5 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, prevede că în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

La rândul său, alin. (2) al aceluiași articol, specifică perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare, care conform lit. a) și a¹) sunt: perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus; perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

Totodată, conform art. 50 alin.(1) lit.d) și e) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, în afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități până la 1 ianuarie 1999: d) îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani; e) studiul în instituțiile de învățământ superior de zi.

Actele cauzei atestă cu certitudine că potrivit carnetului de muncă al lui Ion Botnariuc, în perioada 27 ianuarie 1978 - 7 octombrie 1994, acesta a activat în cadrul organelor afacerilor interne, stagiul constituind 16 ani, 8 luni și 10 zile, fapt confirmat și prin certificatul nr. 10/13-131/17 din 31 martie 2017, eliberat de către Direcția generală resurse umane a Ministerului Afacerilor Interne.

În urma examinării documentelor prezentate de către intimatul Ion Botnariuc pentru stabilirea pensiei anticipate, s-a constatat că stagiul de cotizare pasibil includerii la stabilirea pensiei constituie - 20 ani 07 luni din necesarul de 33 ani.

Astfel, în stagiul de cotizare a intimatului pentru stabilirea pensiei anticipate, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a inclus perioada de activitate a acestuia de la 27 ianuarie 1978 până la 7 octombrie 1994.

Or, perioada menționată de activitate a lui Ion Botnariuc a fost realizată de către acesta în cadrul serviciului în organele de interne a Republicii Moldova și în așa mod perioada indicată cade sub incidența art.5 alin.(2) lit. a¹) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, fiind catalogată de norma legală ca perioadă necontributivă asimilată stagiului de cotizare, care nu se include la calcularea stagiului pentru stabilirea pensiei conform art. 15¹ al Legii menționate.

Prin urmare, atât prima instanță, cât și instanța de apel, greșit au dedus că organul de asigurări sociale, neîntemeiat nu a inclus în stagiul de cotizare al intimatului perioada 27 ianuarie 1978 - 7 octombrie 1994, în care ultimul a activat în cadrul organelor afacerilor interne, neținând cont că aceasta este o perioadă necontributivă și nu poate fi calculată în stagiul de cotizare pentru acordarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține ca fiind întemeiat argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu referire la faptul că perioada litigiosă de activitate a intimatului se raportează la prevederile art. 13 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, fiind vechime în muncă ce permite stabilirea pensiei conform legii respective, iar în cazul în care nu este posibilă stabilirea pensiei conform Legii nr.1544/1993, vechimea respectivă în muncă este posibilă includerii în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă în condiții generale conform Legii nr.156/1998.

Față de aceste considerente, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ decelează că intimatului Ion Botnariuc prin refuzul în stabilirea pensiei anticipate nu i s-a încălcat vreun drept la proprietate, deoarece vechimea în muncă a acestuia 27 ianuarie 1978 – 7 octombrie 1994, are caracterul legal al unui stagiul de cotizare necontributiv, iar în așa mod pretenția intimatului pentru includerea stagiului indicat la pensie anticipată nu are nicio bază legală.

Nu mai puțin este important și faptul că în speță, Ion Botnariuc a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 15¹ alin.(2) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, iar prin decizia de inadmisibilitate din 9 februarie 2018 a Curții Constituționale, a fost evidențiat faptul că respectiva normă se extinde asupra tuturor perioadelor considerate necontributive potrivit legii și nu instituie nicio distincție între acestea, nefiind astfel acceptate alegațiile autorului sesizării privind instituirea unui tratament discriminatoriu.

Circumstanțele descrise permit completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ să conchidă că, instanța de apel și prima instanță, au interpretat și au aplicat eronat prevederile legii, motiv din care hotărârile pronunțate, nu pot fi menținute ca legale și întemeiate.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că cererea de chemare în judecată depusă de Ion Botnariuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei anticipate pentru limita de vârstă, este neîntemeiată și pasibilă de respingere.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că normele de drept material au fost aplicate și interpretate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, a casa integral decizia din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și a emite o nouă decizie prin care a respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Ion Botnariuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și se emite o nouă decizie prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Ion Botnariuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Victor Burduh